

Giaó pháp cho vấn đề CHẤT LƯỢNG QUẢN LÝ RỦI RO TÍN DỤNG

THS. PHẠM LINH

Ngân hàng TMCP Quốc tế Việt Nam

Hoạt động tín dụng của ngân hàng thương mại (NHTM) là một trong những hoạt động truyền thống và quan trọng. Tuy nhiên, hoạt động này cũng chứa đựng rất nhiều rủi ro, có thể gây tổn thất lớn cho ngân hàng nếu xảy ra việc khách hàng không trả nợ gốc lãi cho ngân hàng, thậm chí còn có thể ảnh hưởng xấu đến tình hình tài chính và danh tiếng của ngân hàng.

Nói với tất cả các ngân hàng, dù đang trong quá trình hoàn thiện tổ chức hay nâng trong giai đoạn tìm cách môi trường thù phận, thì quản lý rủi ro (QLRR) luôn đóng một vai trò cực kỳ quan trọng, trong nội bộ QLRR tín dụng là một công tác cần được chú trọng nhiều nhất. Cũng do quản lý không tốt rủi ro trong hoạt động tín dụng tạo ra một số ngân hàng dù có bề dày hoạt động lâu năm nhưng vẫn gặp không ít khó khăn trong hoạt động kinh doanh và phải xử lý rất nhiều những khoản nợ xấu. Việc xây dựng một hệ thống QLRR tín dụng hiệu quả cho các ngân hàng nhằm giúp cho các ngân hàng có thể giảm thiểu đáng kể những rủi ro trong hoạt động tín dụng do nguyên nhân của nợ ngay càng trở nên ngày càng va chạm với lỗi. Ngoài ra, một môi trường cạnh tranh giữa các NHTM Việt Nam với các tổ chức tài chính nước ngoài gia tăng sẽ vượt tình này các NHTM và việc

hai bất cập tiêu chuẩn an toàn nợ với khách hàng tín dụng của mình nhằm duy trì khách hàng, môi trường thù phận và do đó giảm thiểu rủi ro cho ngân hàng. Chính vì vậy, hệ thống NHTM Việt Nam cũng cần có những biện pháp kịp thời nhằm giảm thiểu rủi ro và khai thác tối đa tiềm năng lợi nhuận từ cơ hội nhập kinh tế quốc tế mang lại.

NHỮNG HẠN CHẾ CẦN KHẮC PHỤC CỦA HỆ THỐNG QLRR TÍN DỤNG CỦA CÁC NHTM VIỆT NAM

Thông qua việc quan sát tổng thể hoạt động tín dụng hiện tại của các NHTM Việt Nam và đi vào xem xét cụ thể tình hình thực hiện công tác QLRR tín dụng của một số NHTM, chúng ta có thể nhận thấy rằng khoảng 2 năm trở lại đây, các NHTM Việt Nam đã có rất nhiều nỗ lực nâng cao năng lực QLRR tín dụng để có thể phát triển mạnh hơn và vẫn đảm bảo an toàn trong hoạt động tín dụng. Tuy nhiên, các hệ thống QLRR tín dụng của các ngân hàng Việt Nam còn có một số hạn chế hiện một cách toát ồu nhất do các ngân hàng còn đang phải xây dựng, cũng nhờ có một loạt trình thực hiện của Bộ Tài chính và các ngân hàng phát triển hoạt động tín dụng thì hệ thống QLRR tín dụng lại không theo kịp, phát sinh các bất cập, hạn chế làm

cho hoạt động tín dụng của ngân hàng vẫn còn chứa đựng nhiều rủi ro không lường trước được. Một số hạn chế trong hệ thống QLRR tín dụng của các NHTM Việt Nam:

- Hệ thống thông tin dữ liệu khách hàng tín dụng không đầy đủ và không được tập hợp có hệ thống để nắm bắt tính liên lạc và tính liên tục.
- Các ngân hàng hiện tại vẫn đang sử dụng nguồn báo cáo tài chính của doanh nghiệp có chất lượng kém khi nhận giải ngân thời gian và phản tích xu hướng của doanh nghiệp.
- Chưa áp dụng các phương pháp định toán, lường rủi ro. Ngoài việc khối QLRR do không đo lường được, hạn chế này còn gây ra khối khoản cho việc phân giải cho vay phù hợp với một số rủi ro của khách hàng, của sản phẩm.
- Chưa hiểu được tầm quan trọng của công tác lên kế hoạch kinh doanh cho hoạt động cấp tín dụng và triển khai thực thi hiệu quả kế hoạch kinh doanh nên phát triển nền tảng, giảm thiểu rủi ro tín dụng cho ngân hàng.
- Hệ thống các qui chế quy định, quy trình của chính sách tín dụng còn chồng chéo, khối lượng, khối lượng triển khai.
- Số am hiểu về thực trạng và xu hướng của các ngành kinh

ráp nhất quán trong việc ban hành các quy định liên quan đến lĩnh vực này và nhờ vậy, ngày càng rủi ro mà NHTM hoàn toàn không thể quản lý được. Về nguyên tắc, Hội đồng quản trị của các ngân hàng không cho phép các cấp nhiều hành của mình kinh doanh tín dụng trong các lĩnh vực, ngành nghề loại hình doanh nghiệp có những rủi ro mà ngân hàng không thể tính toán được hoặc không thể quản lý được.

Nhìn kỹ trong công tác hoạch định chiến lược kinh doanh của ngân hàng, Hội đồng quản trị của các NHTM cần phải yêu cầu các cấp nhiều hành giải trình về kế hoạch kinh doanh các vấn đề sau:

Thái độ đối với rủi ro tín dụng: Thái độ đối với rủi ro tín dụng như thế nào? Liệu có một số kỳ vọng rằng việc mất vốn sẽ hoặc sẽ không xảy ra?

Sởi mong muốn rủi ro: Nếu rủi ro tín dụng được chấp nhận thì mức độ mong muốn rủi ro là bao nhiêu để đảm bảo kinh doanh an toàn và tối đa hóa lợi nhuận.

Sởi trông: Sởi trông nào với các kinh doanh hiện tại và tiềm năng của ngân hàng là gì?

3. Xây dựng một chính sách QLRR tín dụng khoa học, ngày nay và an toàn

Chính sách tín dụng là một thành phần cốt lõi quyết định sự thành công của công tác QLRR tín dụng theo “khẩu vò rủi ro” của Hội đồng quản trị ngân hàng. Ban Giám đốc của ngân hàng là những người có trách nhiệm thi hành chiến lược QLRR tín dụng của Hội đồng quản trị bằng cách thiết lập được các chính sách tín dụng, quy trình tín dụng có thể xác định, đo lường, giảm thiểu và kiểm soát được rủi ro tín dụng. Các chính sách và quy trình tín dụng này phải bao trùm tất cả các khâu từ thời điểm khi trong hoạt động tín dụng của ngân hàng có rủi ro trong tổng khoản tín dụng và các rủi ro trong tổng thể danh mục tín dụng.

Nhằm giảm thiểu rủi ro tín dụng về quản lý đối với tổng sản phẩm tín dụng rất quan trọng trong giai đoạn hiện nay. Do các sản phẩm

tín dụng của các NHTM Việt Nam còn ít và nghèo nàn, hiện nay các ngân hàng đang nghiên cứu hoặc hồi đáp ra các sản phẩm tín dụng cho tất cả các loại hình khách hàng. Ví dụ do triển khai áp dụng sớm nên hình thức rủi ro mà các NHTM đang gặp rất nhiều khó khăn trong việc thu hồi các khoản cho vay mua xe với tài sản cầm cố là tài sản hình thành từ vốn vay.

Chính sách tín dụng của một ngân hàng phải đảm bảo các nguyên tắc sau:

- Chạy ra các rủi ro mà ngân hàng chấp nhận (vì có khả năng quản lý);
- Phân tích các nguồn/bộ phận chấp nhận rủi ro và nguồn/bộ phận kiểm soát rủi ro;
- Công khai hóa, phổ cập thông tin về các chính sách tín dụng, các nguyên tắc, quy trình QLRR;
- Năng động trong xử lý các khoản tín dụng có dấu hiệu bất thường hoặc nhiều chênh lệch trong tín dụng để an toàn hơn;

4. Phát huy vai trò của Bộ phận Kiểm soát nội bộ

Kiểm soát nội bộ đang ngày càng khẳng định vai trò quan trọng của mình trong công tác QLRR của các NHTM, đặc biệt là trong hoạt động QLRR tín dụng. Trước đây và hiện tại, đa số các bộ phận kiểm soát nội bộ của các NHTM Việt Nam hoạt động trên cơ sở kiểm tra tất cả các hồ sơ tín dụng và các giao dịch khác của ngân hàng nhằm tìm ra các sai sót trong các giao dịch từ đó hình thành giải pháp khắc phục, bổ sung liên quan đến ngân hàng tài phạm. Tuy nhiên, theo cơ cấu tổ chức hiện nay, đối với hoạt động tín dụng thì bộ phận quản lý tín dụng sẽ chịu trách nhiệm kiểm tra tính chính xác, tuân thủ trong các hồ sơ tín dụng sau khi được phê duyệt còn bộ phận kiểm soát nội bộ sẽ kiểm tra một số nội dung quản lý tín dụng bằng các kiểm tra chọn mẫu và dựa trên các kết quả của hoạt động tín dụng.

Một việc nữa mà Kiểm soát nội bộ sẽ thiết lập và giám sát để đảm bảo giảm thiểu tối đa rủi ro cho ngân hàng, đặc biệt là trong hoạt động tín dụng, nội dung này bao gồm tuân thủ được xuyên suốt trong toàn hệ thống. Bộ phận quản lý tín dụng và kiểm soát nội bộ của ngân hàng phải thiết lập yêu cầu tuân thủ cao nhất để tránh được các tổn thất (tiền và uy tín) do các rủi ro không lường trước được.

5. Thúc đẩy các biện pháp phòng ngừa tiêu cực

Qua tìm hiểu thực tế tại các NHTM Việt Nam, các thông tin bất thường về các khoản tín dụng hiện đang được chuyển tại rất chậm về cho các cấp lãnh đạo cao cấp của ngân hàng để có thể có những chế độ, giải pháp kịp thời nhất nhằm ngăn chặn tổn thất xảy ra. Ngoài nguyên nhân là tính tuân thủ của nhân viên kém thì phía ngân hàng cũng chưa có cơ chế khen thưởng những thành viên có những báo cáo về thông tin bất thường nhanh chóng để nhận được số hồi trối kịp thời của hệ thống ngân hàng. Nếu làm được như vậy, sẽ tạo ra một văn hóa báo cáo bất thường kịp thời phục vụ hiệu quả công tác phòng ngừa tiêu cực.

Công tác khảo sát ý kiến khách hàng tín dụng theo định kỳ là một công tác rất hữu ích mà hiện nay hầu như không có NHTM nào của chúng ta triển khai. Việc công khai quy định về việc khảo sát ý kiến khách hàng tín dụng cần được thực hiện để đảm bảo:

- Phát hiện kịp thời các tiêu cực trong công tác cấp tín dụng và chất lượng phục vụ;
- Các cán bộ tín dụng ý thức được rằng các hành vi tiêu cực của họ sẽ rất dễ bị phát hiện.

Nếu làm tốt công tác này, hiện tượng tiêu cực của các ngân hàng sẽ được giảm thiểu (theo khảo sát thực tế thì hiện tượng tiêu cực xuất hiện trong hầu hết các NHTM Việt Nam, đây là một thực tế rất đáng buồn gây ảnh hưởng đến uy tín của ngành ngân hàng) ■